ROCZNIK I. Kraków, dnia 10 września 1886 r. Nr. 5.

GAZETA MŁYNARSKA.

CZASOPISMO
poświęcone interesom młynarstwa i handlowi zbożowemu.
Wychodzi raz na miesiąc.

Ogłoszenia oblicza się najtaniej. | REDAKCYA i ADMINISTRACYA W KRAKOWIE ulica Grodzka — Nr. 59. | Rękopisów nie zwraca się.

Cena pojedyńczego egzemplarza 20 centów.

Od wydawnictwa.

Upraszamy Szanownych odbiorców o łaskawe rozpowszechnienie naszego pisma.

Przedpłata wynosi:

w miejscu:

Rocznie z przesyłką do domu . . . . 2 zlr.

Z przesyłką i na prowincyi:

Rocznie . . . . 2 zlr.

Pieniądze najdogodniej przesyłać przekazem pocztowym wprost bez pośrednictwa, pod adresem: **„Administracya Gazety Młynarskiej“, Kraków.**

W Warszawie przyjmuje przedpłatę, która wynosi rocznie **2** Rs, p. **Franciszek Schmelcer**, przy ulicy Twardej Nr. 6.

Administracya „Gazety Młynarskiej“.

Rolnictwo i przemysł, to dwie główne i potężne dźwignie do zapewnienia i podniesienia materyalnego dobrobytu każdego kraju. Pierwszy to warunek i zarodek cywilizacyi ludów, do której rozwoju drugi bardzo wiele się przyczynia, torując łatwe i najkrótsze drogi powszechnemu postępowi. Jeźli inne zatrudnienia i objawy spekulacyi duchowej wielce się przyczyniają do ułatwienia egzystencyi społeczeństw, udoskonalenia i uprzyjemnienia tejże, natenczas rolnictwo i przemysł, będąc jej podstawą zlewają na ludzkość nieobliczone korzyści i błogosławieństwa. Jak człowiek od początku dziejów istnienia ludzkości prawie zatrudnia się rolnictwem i *przemyśliwa* przez długi szereg wieków aż do czasów dzisiejszych, tak znowu i *postęp* owo hasło i konieczność ludzkiego ducha zdąża ciągle naprzód ku udoskonaleniu we wszelkich dziedzinach czynności i zatrudnień ludzkości. Bo słusznie powiada p. Berthand, inżynier dróg i mostów we Francyi *„Wszystko doskonałe skończone, i — wszystko w poczęciu, bo przemysł jak umysł człowieka nie ma kresu ni końca“.*

Postęp to racya i udoskonalenie egzystencyi człowieka w społeczeństwie, a jego silną dźwignią wszelkiego rodzaju *wystawy* — świadectwa już osiągniętych celów, wzory do naśladowania, im pulse, wskazówki, i silne zachęty do badania nowych dróg i środków, wiodących do coraz lepszego udoskonalenia w dziedzinach, w każdorazowej wystawie reprezentowanych.

Z tychto już ogólnych powodów wypada nam na tem miejscu gorąco powitać choć zdala wszystkich PP. Wystawców, którzy nie szczędząc osobistych trudów, ofiar i kosztów, hołdując szlachetniejszym pobudkom patryotyzmu i dobra powszechnego zdążyli i udział biorą na tegorocznej wystawie rolniczo-przemysłowej w Czerniowcach. Znaczenie odpowiednio urządzonych wystaw pojmuje dobrze i godnie ocenia każdy mąż fachowy, — dlatego tem chętniej i szczerzej poklaśnie wystawie rolniczo-przemysłowej, której przedmiotem pryncypalne i najważniejsze objawy zatrudnienia i duchowej spekulacyi społeczeństwa. Rolnictwo — to chléb, wyżywienie choćby jako tako ucywilizowanej społeczności — przemysł ułatwieniem i uprzyjemnieniem jej egzystencyi — wystawa rolniczo-przemysłowa to sprawozdanie i bilans uzmysławiający już osiągniętych rezultatów w rolnictwie i przemyśle — to podwaliny do ich dalszego rozwoju i udoskonalenia, do których się wiele przyczyniają i z tego też powodu na rzetelną i żywą wdzięczność kogoś zasługują PP. Wystawcy. Witając tedy na tem miejscu wszystkich PP. Wystawców i z blizka i z daleka na wystawie rolniczo-przemysłowej w Czerniowcach, nie oszczędzamy słów najgorętszej pochwały dla ich energii, bezinteresowności i poświęcenia się obok podjętych trudów dla celów wyższych ogólnego dobra. Życząc Im, aby już na miejscu znaleźli uznanie i objaw wdzięczności u zwiedzających wystawę, życzymy także, aby znaleźli milszą dla siebie jeszcze nagrodę w przekonaniu, iż spełnili czyn chwalebny *obywatelski* według słów rodaka:

«Jako kto może,
Do powszechnego dobra niechaj dopomoże!»

Uroczystości w Augsburgu.

(Otwarcie międzynarodowej wystawy młynarskiej i walne zebranie związku niemieckich młynarzy).

Minęły dnie uroczyste w Augsburgu, lecz pozostaną zawsze niezatarte w pamięci tych, którzy mieli sposobność brania w nich udziału. Wszak pomijając zupełnie stronę praktyczną i utylitarną wystawy, jakoteż walnego zebrania, Augsburczycy, słynący od dawna gościnnością i serdecznością, ofiarowali wszystko, aby gościom według możności pobyt pośród nich uprzyjemnić. Każdy znawca rzeczy prawdziwie zacnych i architektury średniowiecznej każdy, kto miłuje swobodną wesołość i koleżeńskość, bawiąc wśród nich, doznał więcej niż taniej przyjemności, — było to uczucie podniosłe, które każdego opanować musiało. Szczególnie koleżeńskość, która się wszędzie objawiała, musiała na małą garstkę biorących udział Austryaków uczynić osobliwsze, smutne — że tak powiemy — wrażenie Przeszło pół tysiąca młynarzy ze wszystkich stron państwa niemieckiego poszło za wezwaniem związku niemieckich młynarzy i z dumą nosił każdy z nich czerwono-biało-zielone (barwy augsburgskie) oznaki wystawy, będące zarazem orderem pilności w przemyśle i koleżeńskiej łączności.

Co się tyczy samej wystawy, jest ona bezsprzecznie największą, w każdym razie najkompletniejszą tego rodzaju fachową wystawą, lecz zaledwie w nieznacznej części odpowiadała tytułowi międzynarodowej, gdyż oprócz kilku austro-węgierskich firm tylko Anglicy jako obcy przyczynili się do wystawy. Lecz okazała nam — chociaż tylko nieznaczne były ulepszenia w pojedyczych częściach maszyn — ogromny postęp, jaki uczynił przemysł w ostatnich dziesięciu latach w dziedzinie budowy maszyn młynarskich, znaleziono maszyny z taką precyzyą i doskonałością wykończone, że należą niemal do specyalnej machaniki. W ogóle cała wystawa była nader pouczająca; to też każdemu młynarzowi polecić ją można jak najgoręcej do zwiedzenia. Zanim rozpoczniemy chronologiczne sprawozdanie, musimy wspomnieć o mężach, którzy w prawdziwie podziękowania i pamięci godny sposób postarali się według możności o zmysłowe i moralne rozrywki dla młynarzy.

Najsamprzód wymieniamy komitet wystawy z dyrektorem Kochem i niezmordowanym inżynierem Rappem na czele, następnie komitet przyjęcia i urządzenia zabaw, tutaj odznaczyli się szczególnie p. Merker, inżynier miejski, p. Enders, p. Tafel i pan Bauriedel.

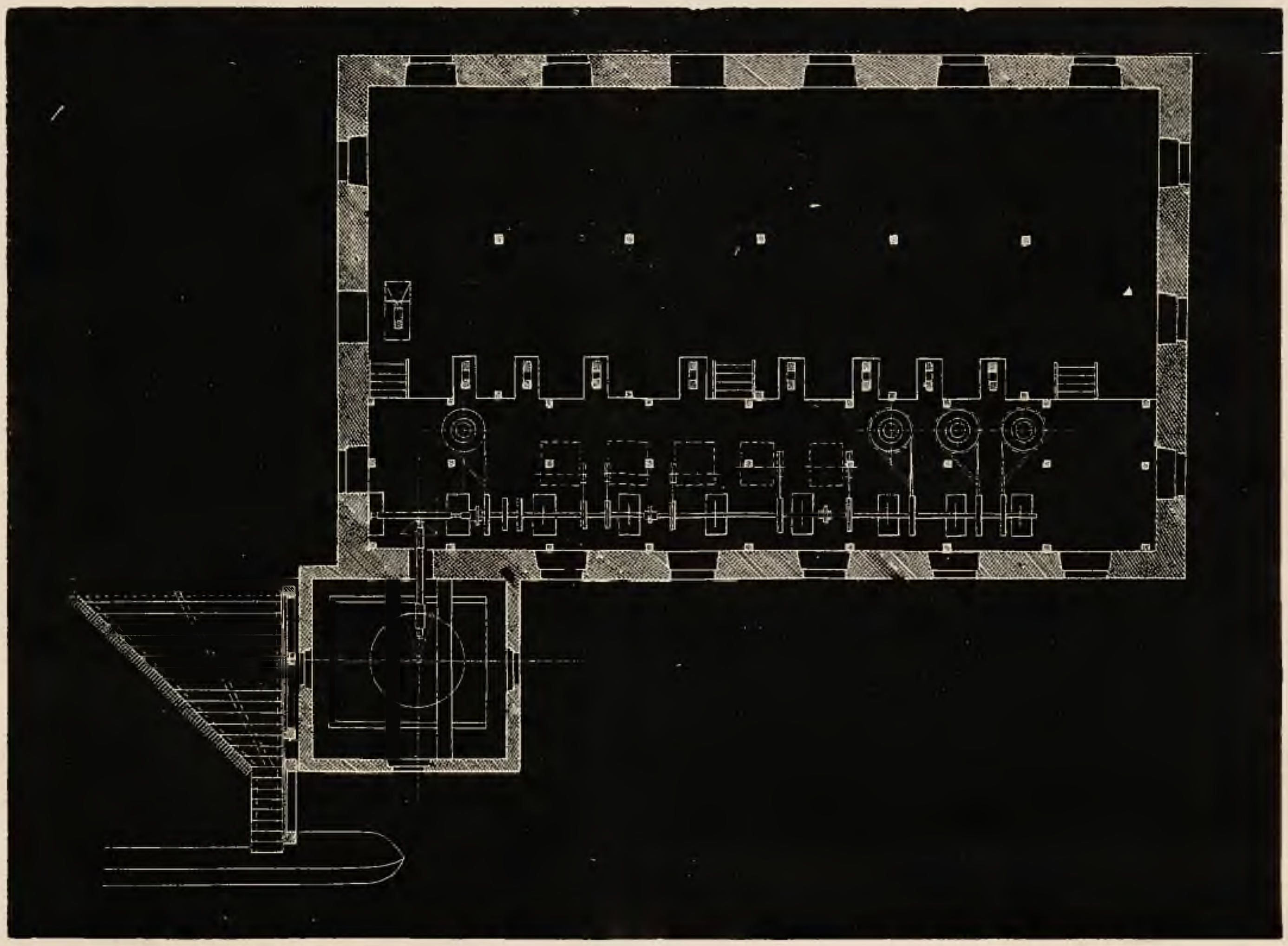
Przyjęcie i otwarcie.

Na peronie witał komitet przyjęcia nadjeżdżających gości, rozdawał kartki do mieszkań, oznaki udziału w uroczystościach i t. d. i obudził natychmiast w przybyłych uczucie, że przyjeżdżają nie do obcego miasta, lecz do przyjaciół. Na ulicach, prowadzących do miasta i do wystawy, powiewały po obu stronach czerwono-biało-zielone chorągwie i sprawiły bardzo miłe wrażenie na przyjezdnych Au-

stryaków, gdyż barwy węgierskie złudnie na nich wpłynęły, tak iż się zdawało, jakoby się znajdowali w Budapeszcie, co na wystawie podobnej do zeszłorocznej budapeszteńskiej ale znacznie powiększonej tem bardziej się objawiało. Hotele były przepełnione, a wielu musiano umieścić w domach prywatnych, (gdzie może niejeden młody młynarz swoje serce nadobnej dziewicy zostawił)

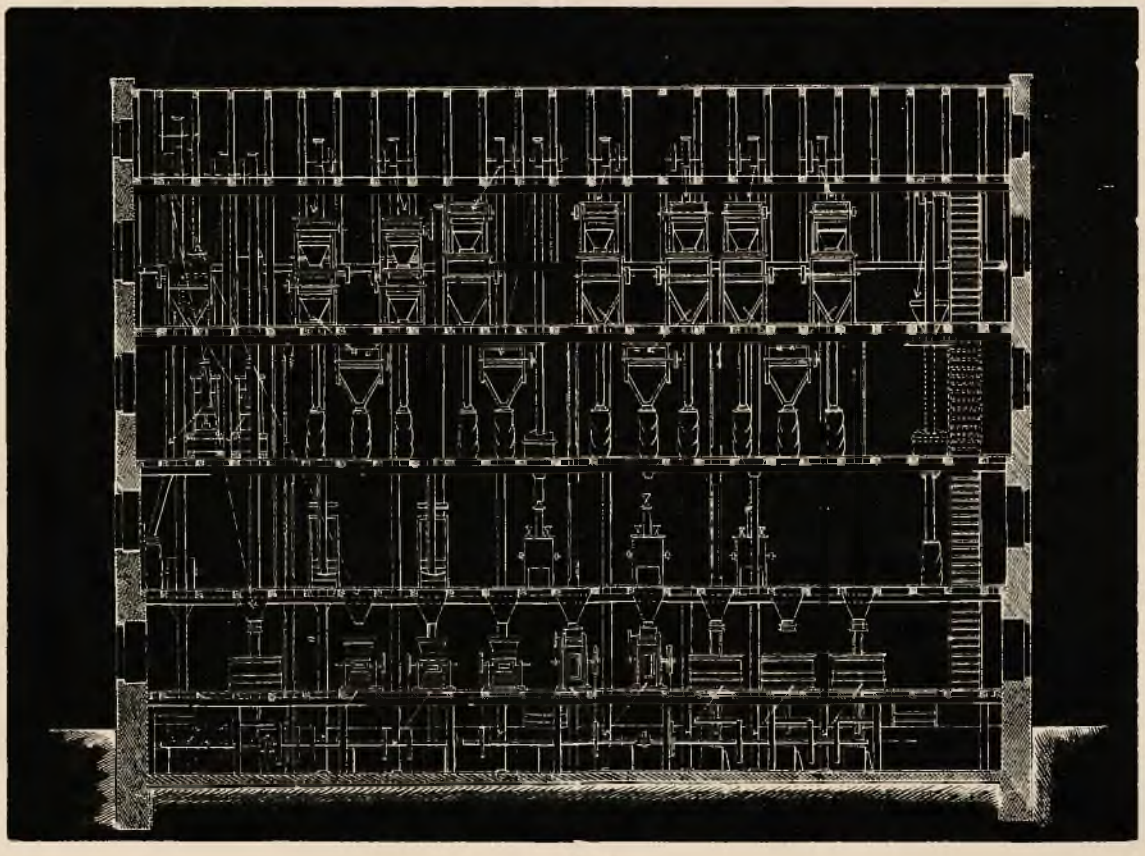
Otwarcie międzynarodowej wystawy młynarskiej połączonej z szwabską wystawą okręgową odbyło się w niedzielę dnia 11 b. m. o godz. 11 przed południem. Byli wtedy obecni prócz wystawców i bardzo wielu interesowanych a między nimi p. Pappenheim, jako przedstawiciel austryackiego związku młynarzy, następujący: honorowy prezydent wystawy, J. E. książę Fugger z panami wydziałowymi, urządzającymi główną wystawę. Przyjęło ich przed wystawą przełożeństwo związku niemieckich młynarzy Wyngaert i przewodniczący komitetu kwaterunkowego i zabawy inżynier Tafel wraz z innymi panami tychże komitetów. Jako zaproszeni honorowi goście między innymi byli: JE. jenerał-porucznik de Schmidt, dyr. rządu Dr. Groh, obaj burmistrzowie de Fischer i Frisch, przełożeństwo gminy i liczni członkowie obu miejskich reprezentacyi, etc. Dostojnicy wstąpili po krótkiem przedstawieniu się do t. zw. namiotu królewskiego przed halą, gdzie pan Wyngaert wygłosił mowę inauguracyjną, oto górujący jej moment:

«Pojmuję doskonale, że przemysłowcy są już znużeni nieustannemi wystawami, i z powodu znacznych na nie wydatków patrzą niechętnem okiem na ich częste powtarzanie się. Dlatego czuję, że po części moralna pobudka spowodowała wystawców do pójścia za głosem Augsburczyków. Życzę sobie tylko, żeby wystawa ku ogólnemu zadowoleniu wyszła na pożytek i błogosławieństwo wszystkich wystawców i niemieckich młynarzy, których zadaniem jest z najgłówniejszych płodów sporządzać najniezbędniejsze pożywienie. Potomek jednego z najszlachetniejszych rodów niemieckich, który idąc za przykładem przodków, gorąco się zajmuje handlem i przemysłem, zaszczycił udział biorących w wystawie przyjmując honorowe jej prezesowstwo i będąc w zgromadzeniu obecnym. Wynurzam mu więc jak i wszystkim obecnym podziękowanie za przybycie i proszę JE. Fuggera, aby wystawę ogłosił za otwartą». Ks. Fugger odpowiedział na to, że w wyborze, przypadłym na niego z powodu otwarcia wystawy, widzi uprzejmość ze strony przedsiębiorstwa wystawy, która przez otwarcie fachowej wystawy nabiera tem większego znaczenia. Jako niespecyalista w tym kierunku nie może się naturalnie szczegółowo rozwodzić nad ważnością i znaczeniem, ale to powiedzieć może, iż każdy ze specyalistów z największem zajęciem przybywa na wystawę dziedziny, mającej na wieki być błogosławieństwem dla ludzkości. Życząc, aby wystawa posłużyła ku uświetnieniu i pożytkowi przemysłu młynarskiego, ogłosił książę wystawę za otwartą. Jeszcze raz p. de Wyngaert zabrał głos i wzniósł okrzyk na cześć króla bawarskiego i księcia regenta, aby uczcić tem należycie godne otwarcie. Wszyscy obecni zawtórowali trzechkrotnym okrzykiem z uniesieniem. Potem rozpoczęto zwiedzanie wystawy.

Zarys (ryc. 1).

Katalog obejmował 111 wystawców, z których kilku wystawiło kompletne młyny. Wieczorem o godz. 6 zebrali się goście i miejscowi z damami razem około 800 osób w pięknie udekorowanej sali tow. «Strzeleckiego» na wspólną zabawę. Muzyka wojskowa i kilku wydziałowych starali się wszelkiemi siłami z pomyślnym skutkiem o jak największe uroczmaicenie obfitego programu i ożywienie zabawy humorystycznymi produkcyami. Inżynier p. Tafel jako przewodniczący komitetu zabawy, odezwał się w krótkich słowach do gości i wzniósł na ich cześć trzykrotny

Przekrój podłużny (ryc. 2).

okrzyk, który z zapałem całe zgromadzenie powtórzyło.

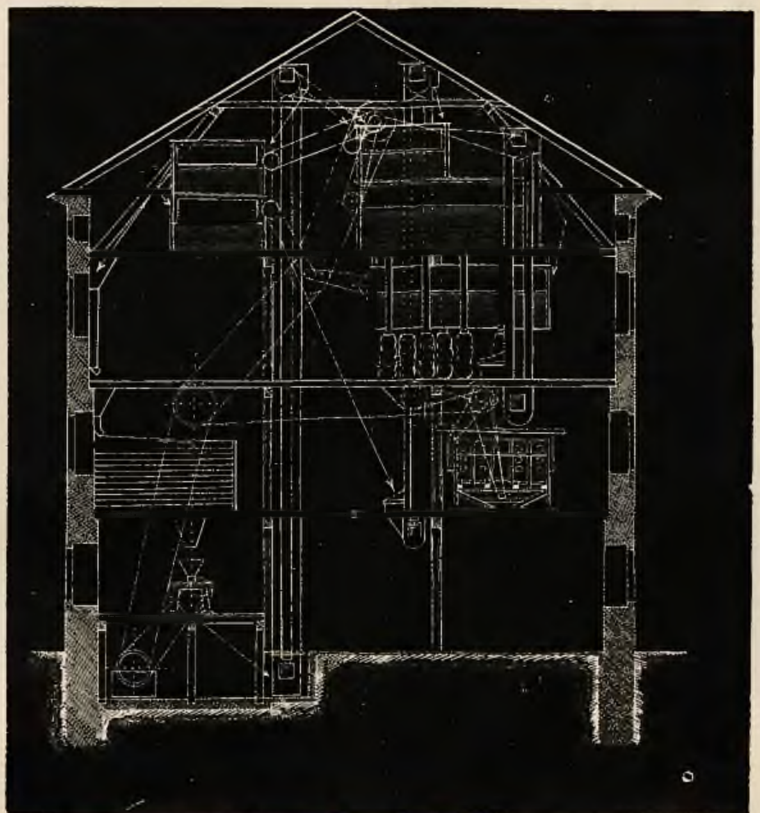
Walne zebranie.

Dnia 13 i 14 z. m. odbyło się walne zgromadzenie związku niemieckich młynarzy, które zainaugurował świetnem przemówieniem prezes związku Wyngaert, poczem przewodniczący komitetu kwaterunkowego p. Tafel po pięknej przemowie wręczył kokardę do chorągwi stowarzyszenia. Następnie wspomina przewodniczący o zmarłych w ostatnich dwóch latach członkach związku, których pamięć uczczono przez powstanie. Potem p. Gregory Höchst miał odczyt o uprawie źle piekących się gatunków pszenicy. Kładzie szczególny nacisk na niekorzyści, powstałe z powodu przeważnej uprawy w Niemczech, angielskiego rodzaju pszenicy zawierającego mało kleju i zaleca dla usunięcia tego rodzaju pszenicy, zaprowadzenie dokładnych opisów i klasyfikacyi zboża po przedłożeniu stósownych wzorów. Nad tym odczytem wywiązała się długa i żywa dyskusya.

Nadmienimy tylko, że pomiędzy innymi głos z Bawaryi zalecał szczególnie kolegom bawarskim, aby wszelkiemi siłami przeciwdziałali zakupywaniu mało kleju zawierających angielskich gatunków pszenicy. Jeneralny dyrektor Tschmarke z Magdeburgu zdaje sprawę o rezultacie związku zabezpieczenia od ognia i zauważa, że założenie tegoż jest bardzo korzystne. Następnie podaje bardzo interesujące statystyczne daty o wzrastaniu liczby członków i otrzymywania premii, o szkodach w pojedynczych prowincyach i państwach, jakoteż o czasie powstawania pożarów, z czego sią okazało, że większa część tychże a zarazem największe szkody przypadły na czas nocny. Mowca zaleca więc jak największą czujność i strzeżenie placów młynarskich, jakoteż pogotowie straży pożarnej i przyrządów do gaszenia. Także nad tym odczytem wywiązała się dłuższa dyskusya. Ogólne zajęcie budzące było wśród tego postawione pytanie p. Gustawa Pappenheima: Skoro według statystycznych wykazów najwięcej pożarów przypada na noc, a więc z powodu oświetlenia, czyby się nie dało przez to spopularyzować oświetlenie elektryczne przez zniżenie opłaty tym młynom, które zaprowadzają to bezpieczne oświetlenie?

Pan Tschmarke wykazuje częste jeszcze bardzo znaczne braki przy zakładach elektrycznych i właśnie wskutek tego często konieczne światła bezpieczeństwa, które powodują tem większe niebezpieczeństwo. Magdeburskie towarzystwo ubezpieczeń od ognia zbada pojedyncze wypadki i zarządzi ewentualne zmniejszenie opłaty, jak to już w kilku młynach uczyniono. (Nastąpiła pauza 20 minut). Około godziny 1 podjęto znowu obrady, ale przy znacznie opróżnionych miejscach.

P. Feliks v. d. Wyngaert z Berlina miał interesujący odczyt o «konstrukcyi walców i praktycznym użytku tychże». Przemawiał on za pojedynczą konstrukcyą walców i ostrzegał w końcu przed nowem szumnie ogłoszonem postępowaniem G. A. Buchholza, zapomocą którego w 24 godzinach siłą 25 koni można zemleć 2000 ctn. (!) odstawiając sam grysik.

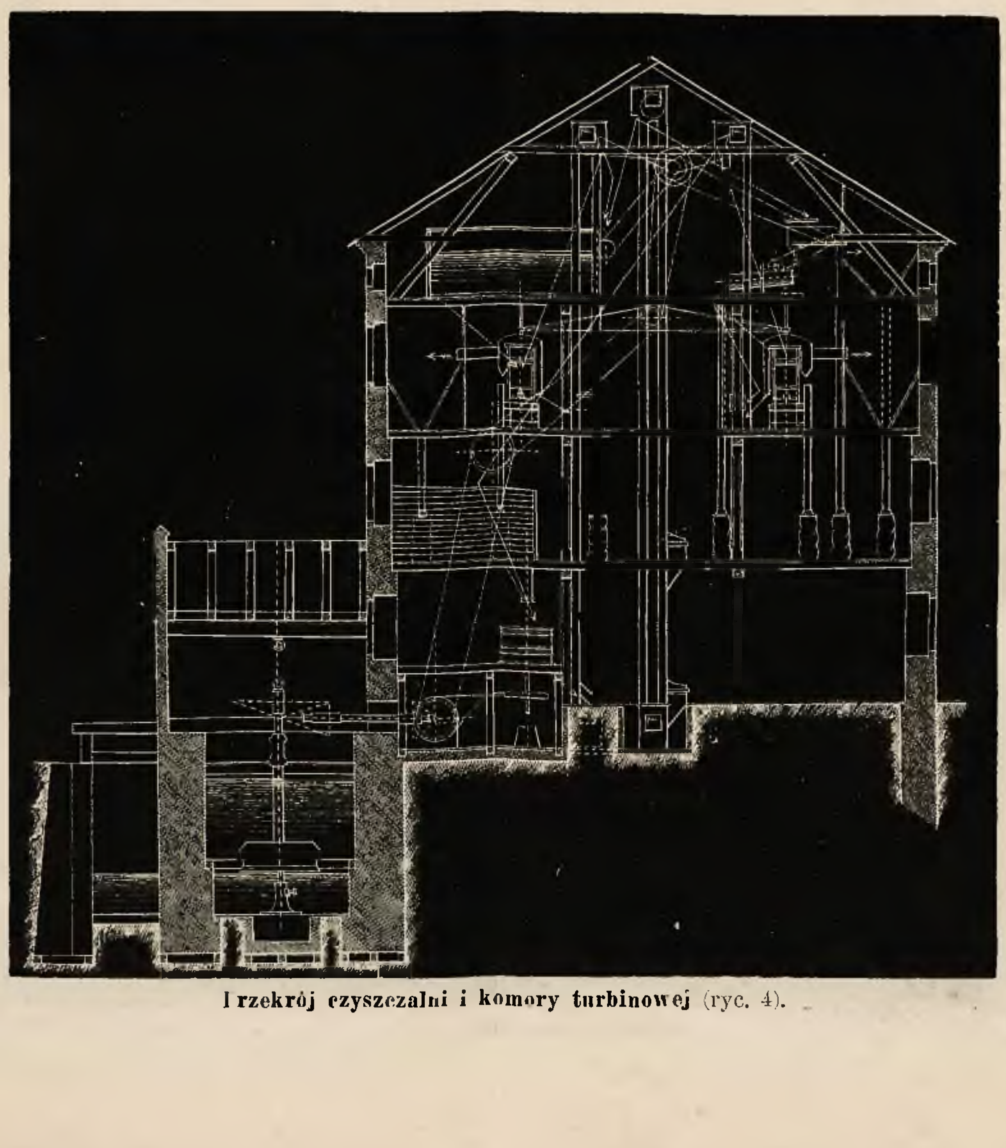

Przekrój młyna (ryc. 3).

Zakończono porządek dzienny odczytaniem szczegółowego sprawozdania o doświadczeniach w stowarzyszeniu powołanych młynarzy przez p. R. Starka w Norymbergii, przyczem wywiązała się krótka ale żywa dyskusya. O godzinie wpół do trzeciej zamknął posiedzenie p. Ehrenberg, który objął przewodnictwo w miejsce p. v. d. Wyngaert. Popołudniu odbyła się w restauracyi wystawy wielka uroczysta uczta. Wieczorem na cześć licznych gości, oświetlono rzęsiście światłem elektrycznem park wystawy. Około 10.000 osób przybyło do pięknego ogrodu, muzyka grała bez przerwy, pogoda sprzyjała i tak skończyła się świetnie ta uroczystość.

Drugi dzień upłynął według programu przy słabszym udziale. Były na porządku dziennym sprawozdania i wnioski wydziału o etacie i rachunku rocznym, następnie obrano Moguncyą na przyszłe walne zgromadzenie. Potem p. Behrns z Lubeki miał zajmujący odczyt o «plewach w młynach», p. Bauriedel z Norymbergii o «przywozie koniczyny», przemawiając gorąco za znacznem opodatkowaniem przywozu, wreszcie p. Arndt z Brunszwiku czytał o «urządzeniu spichlerzy».

O godzinie 5 popołudniu odjechano osobnym pociągiem do wodospadu. Tam pod przywództwem nader sympatycznego inżyniera miejskiego p. Endresa, zwiedzano przez niego założone bardzo zajmujące maszynowe wodociągi, które zaopatrują Augsburg w wodę, poczem udano się do gospody. Tysiące ludzi tam przybyło i mimo powstałego tymczasem wielkiego deszczu, wskutek wpływu działania wesołej muzyki i wybornego piwa augsburskiego bawiono się bardzo ochoczo. Śpiewano chórem, tańczono, a gdy zaświecono tysiące lampionów, gdy wreszcie także puszczono rakiety i spalono ognie sztuczne, przedstawiające lwa z młyńskiemi kołami, nastała wesołość bez granic. Dopiero późnym wieczorem przy świetle zdjętych lampionów, uczestnicy wycieczki zabrali się do powrotu i jeszcze o późnej nocy widziano niejednego Augsburczyka, który z lampionem w ręku udawał się na dobrze zasłużony spoczynek.

Przekrój czyszczalni i komory turbinowej (ryc. 4).

AUSTRYACKA USTAWA O ARTYKUŁACH ŻYWNOŚCI.

C. k. ministerstwo handlu rozporządzeniem z dnia 4 lipca b. r, zakomunikowało wiedeńskiej Izbie handlowo-przemysłowej dnia 20 lipca projekt ustawy, tyczącej się konsumowania artykułów żywności i używanych do tychże przedmiotów, i prosi o opinią z końcem miesiąca sierpnia, gdyż Rząd zamierza projekt tej ustawy z rozpoczęciem najbliższych posiedzeń Rady państwa podać do pra-

womocnego traktowania a dotycza bardzo blisko komercyalne i przemysłowe interesa.

Prezydyum Izby kazało projekt ten w licznych odpisach rozesłać do handlowych i przemysłowych korporacyi swego okręgu do zbadania i zaopiniowania do 10 sierpnia. Izba też chętnie uwzględni przy obradach pojedyncze uwagi poszczególnych przemysłowców i korporacyi, których nie wezwała do objawienia swego zdania. Najgłówniejsze postanowienia są następujące:

§ 1. Do prawnego czuwania nad konsumcyą artykułów żywności (pokarmów i napojów), jakoteż naczyń kuchennych, do jedzenia i do picia są w myśl tej ustawy powołane tak zdrowotne miesięcy; z czem może być połączona kara pieniężna do 500 zlr. w. a. lub grzywną do 500 zlr. w. a. Również popełnia przekroczenie i będzie karany w miarę przekroczenia według powyższego ustępu, kto działa wbrew przepisom karnym, wydanym już przed prawomocnością niniejszej ustawy, lub przepisom ze strony dotyczącej władzy wydanym i powszechnej wiadomości ogłoszonym, przez co zakazy lub zarządzenia w myśl §§ 4 i 5 niniejszej ustawy wyrażone zostały.

§ 8. Dopuszcza się przekroczenia i będzie karany aresztem od jednego tygodnia do trzech miesięcy, z czem może być połączona kara pieniężna do 500 zlr., lub grzywną od 10 do 500 zlr. w. a.: 1, kto artykuły żywności w celu złudzenia w handlu i sprzedaży naśladuje lub fałszuje; 2, kto świadomie sprzedaje artykuły żywności, naśladowane lub sfałszowane, zamilczając tę okoliczność; 3, kto świadomie ma na składzie środki żywności, naśladowane lub sfałszowane, w formie lub oznakach ludzić mogących; 4, kto świadomie sprzedaje artykuły żywności nadpsute lub mniej warte, nie wyjawiając tej okoliczności; 5 kto świadomie utrzymuje na składzie do sprzedania artykuły żywności, nadpsute, lub mniej warte w formie lub oznakach, łudzić mogących.

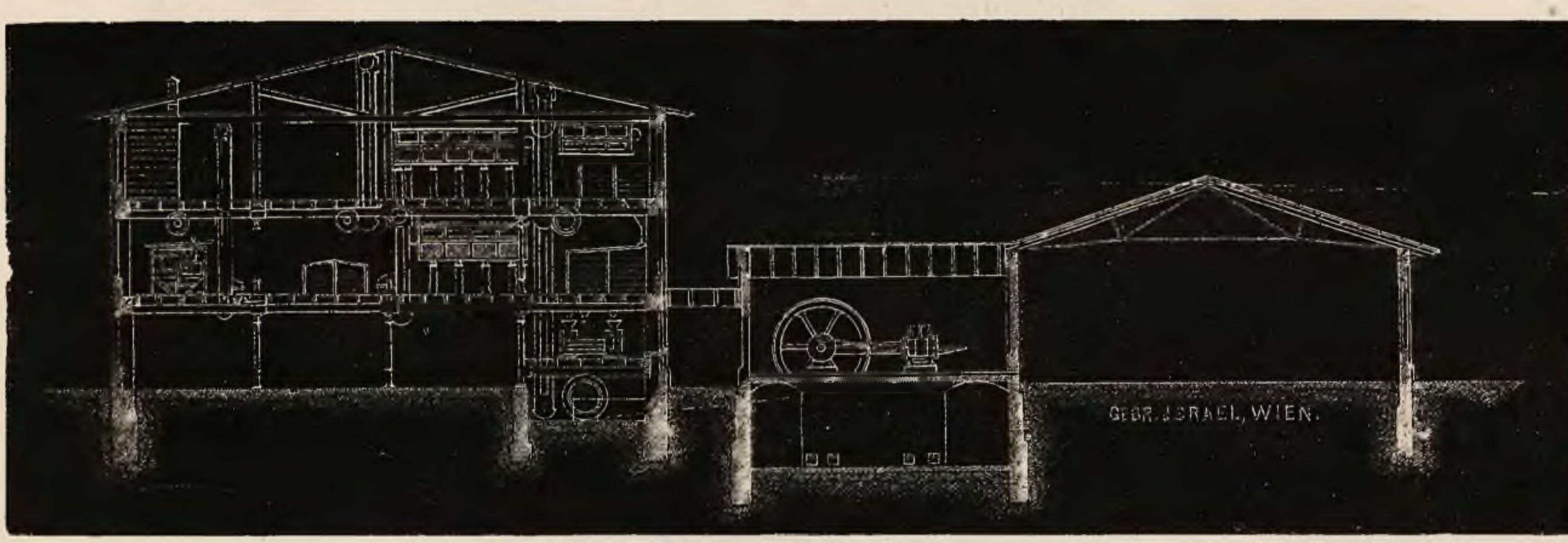
§ 9. Dopuszcza się przekroczenie i będzie karany aresztem od trzech dni do jednego miesiąca lub grzywną od 5 zlr. do 300 zlr. kto z opieszałości popełnia czynność § 8. (l. 2 — 5) oznaczoną.

§ 10. Dopuszcza się przekroczenia i będzie karany aresztem od jednego tygodnia do trzech miesięcy, z czem połączona być może kara pieniężna do 500 zlr. lub grzywną od 10 zlr. do 500 zlr.: 1 Kto wyrabia lub sporządza naczynia do gotowania, jedzenia lub picia, albo naczynia przeznaczone do przechowania artykułów żywności, następnie wagi i miary o szkodliwych zdrowiu składnikach. 2. Kto używa liczbą 1 oznaczone przedmioty, albo w ogóle naczynia do gotowania, jedzenia i picia i naczynia przeznaczone do przechowywania artykułów żywności w szkodliwy zdrowiu sposób. 3. Kto świadomie l. 1 oznaczone przedmioty sprzedaje, lub na składzie do sprzedania utrzymuje.

§ 11. Zbrodni dopuszcza się: 1 kto podstępnie artykuły żywności, przeznaczone do publicznej sprzedaży w ten sposób sporządza, że spożywanie tychże zdrowiu ludzkiemu szkodliwem być może. 2 kto świadomie sprzedaje, na składzie utrzymuje lub pozbywa przedmioty, których spożywanie może szkodzić zdrowiu ludzkiemu, jako artykuły żywności. Karą będzie więzienie od sześciu miesięcy do trzech lat. Jeżeli to działanie spowodowało ciężkie uszkodzenie cielesne lub śmierć człowieka, natenczas nastąpi kara więzienia od jednego do pięciu lat. Z więzieniem połączona być może w pierwszym wypadku kara pieniężna od 500 do 1000 zlr., w drugim wypadku do 2000 zlr. w. a.

§ 12 Zbrodni dopuszcza się, kto z opieszałości popełnia § 11 oznaczoną czynność. Karą jest ciężkie więzienie od jednego miesiąca do jednego roku, z czem połączona być może kara pieniężna do 500 zlr. lub grzywną od 100 do 500 zlr. Jeżeli przez ten uczynek nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała lub śmierć człowieka natenczas przychodzi ciężkie więzienie od sześciu miesięcy do trzech lat, z czem połączona być może kara pieniężna od 100 do 1000 zlr.

§ 13. W wypadkach §§ 8. do 12. może być ze strony sądu uznana utrata towaru a u rze-

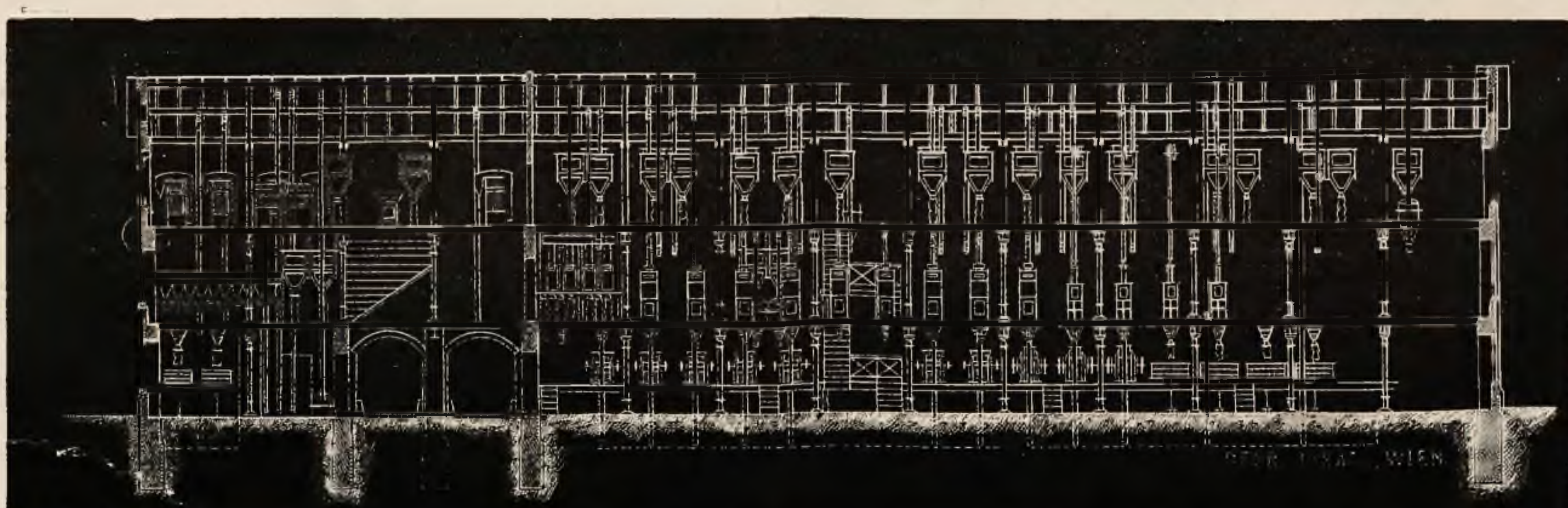
Przekrój młyna (ryc. 5).

i żywotnościowe władze policyjne gminy, jakoteż organa urzędów politycznych. Starostwa mogą oprócz swoich urzędników ustanowić ku pomocy także ludzi zaufania.

§ 4. W drodze rozporządzenia można dla ochrony zdrowia wydać zarządzenia, zakazujące: 1) pewnych rodzajów odstawy, przechowania i opakowania artykułów żywności, przeznaczonych do sprzedawania; 2) sprzedawania w sposób zarobkujący i wolnego utrzymywania artykułów żywności pewnego rodzaju lub nieodpowiadających oznakami rzeczywistym znamionom; 3) używania pewnych materyi do sporządzania naczyń do jedzenia i picia, następnie naczyń, służących do gotowania, lub przechowania artykułów żywności, jakoteż wag i miar.

§ 5. W drodze rozporządzenia można zakazać lub ograniczyć dla zarobkowania czynione sporządzanie lub sprzedawanie przedmiotów przeznaczonych do fałszowania artykułów żywności.

§ 7. Kto działa wbrew zarządzeniom, na mocy §§ 4 i 5 wydanym, popełnia przekroczenie i będzie karany aresztem od jednego tygodnia do trzech

Przekrój podłużny młyna (ryc. 6).

mieślników utrata prawa prowadzenia rzemiosła. Przy artykułach szkodliwych zdrowiu z utratą zarazem należy uznać zniszczenie towaru na koszt winnego. Jeżeli ściganie, lub osądzenie pewnej osoby jest niewykonalne, natenczas samodzielnie zarządzić można utratę. Przeciw wyrokowi, o którym należy donieść dotyczącym, dozwolone jest zażalenie. Sąd kasacyjny pierwszej instancyi wyznacza orzeczenie Izbie handlowej; miarą dla zażaleń są określenia § 114 Dz. U. P. z d. 23 maja 1873.

§ 14. W razie zasądzenia można także uznać publiczne ogłoszenie wyroku na koszt winnego. Sposób ogłoszenia, jakoteż czas do tegoż, należy oznaczyć w wyroku. W razie osądzenia na mocy §§ 8 i 11 oprócz ze strony sądu publicznie ogłoszonego wyroku nastąpi oznajmienie tegoż przez przybicia na drzwiach interesu winnego.

§ 15. Postępowanie i wydanie wyroku w obec niniejszą ustawą przewidzianych przekroczeństw należy do sądów obwodowych.

§ 16. Uprawnia się Rząd do ustanowienia państwowych urzędów śledczych do technicznego i chemicznego badania artykułów żywności tudzież w obręb niniejszej ustawy wchodzących przedmiotów, do zakreślenia obszaru dotyczących instytucyi, do dokładnego określenia metody postępowania przy śledztwie, do oznaczenia taryfy należytości za śledztwo i do wydania innych potrzebnych przepisów.

§ 17. Gminom dozwolone jest: *ustanowić się mających fachowych rzeczoznawców, załączając dokumenta* o odpowiedniej tychże kwalifikacyi. Przez gminy ustanowione urzędy śledcze obowiązane są trzymać się przez państwowe urzędy przepisanych taryf należytości, następnie dla państwowych urzędów przepisanej metody postępowania przy dochodzeniach tudzież wszystkich przepisów, wydanych ze względu na powyższe instytucye na mocy § 16 niniejszej ustawy. Rząd ma prawo w razie znaczniejszego niedopełnienia obowiązku usunąć ustanowionego rzeczoznawcę, jakoteż w razie, gdyby się uzdolnienie rzeczoznawcy w następstwie okazało jako niedostateczne, tegoż usunąć, albo też wyznaczyć mu ograniczenie do wymierzyć się mającego niniejszego zakresu działania przy dochodzeniach.

§ 18. Państwowe urzędy śledcze obowiązane są tak na żądanie upoważnionych do czuwania nad wykonywaniem niniejszej ustawy zwierzchności, organów, (§ 1.) i sądów, jakoteż w zakres niniejszej ustawy wchodzących przedmiotów i wydać o tem swoję opinię.

§ 20. We wszystkich wypadkach, w których urząd śledczy z powodu przeprowadzonego technicznego badania artykułu żywności, lub w zakres niniejszej ustawy wchodzącego przedmiotu czerpie podejrzenie istoty rzeczy karygodnego czynu, powinien urząd śledczy zrobić doniesienie do prokuratoryi przynależnego sądu, a jeżeli ta nie jest urzędowi znaną, do prokuratoryi tego sądu, w którego obrębie urząd śledczy się znajduje.

§ 21. Dowody przez rzeczoznawców mogą być prowądzone niniejszą ustawą określonym sposobem także według podanych określeń (opisu stanu rzeczy i zaopiniowania), uczynionych przez urzędy śledcze o dotyczącym przedmiocie do zbadania.

OBRAZY z wystawy w Czerniowcach.

Powstanie wystawy.

Na walnem zebraniu *Towarzystwa rolniczego w księstwie Bukowiny*, odbytem dnia 12. maja 1884 r., powzięto uchwałę urządzenia w Czerniowcach wystawy krajowych rolniczych, leśnych i gospodarskich produktów, połączonej z wystawą płodów bukowińskiego przemysłu domowego, tudzież z wystawą maszyn gospodarstwa wiejskiego i leśnego i poruczono *centralnemu Wydziałowi* pomienionego towarzystwa wykonanie tej uchwały, w szczególności zaś zawiązanie i przeprowadzenie układów z wysokim c. k. Rządem, jakoteż z wysoką zwierzchnością krajową odnośnie do przyczynienia się do opędzenia kosztów tego przedsięwzięcia. Zaraz po ogłoszeniu tej uchwały zwrócił się *Wydział stowarzyszenia rzemieślniczego* «Zgoda» do centralnego wydziału towarzystwa rolniczego z zapytaniem wzięcia udziału krajowych przemysłowców na wystawie, względnie rozszerzenia wystawy rolniczej, leśnej, przemysłu domowego i maszyn, do wystawy, obejmującej także płody rzemiosła krajowego.

Przez wysoki c. k. Rząd wezwana bukowińska Izba handlowo-przemysłowa do wydania swej opinii w sprawie urządzenia przemysłowej wystawy w Czerniowcach, wyraziła się przychylnie o projekcie z nadmienieniem, że to w interesie dalszego udoskonalenia się przemysłu, zachęcenia i pouczenia krajowych przemysłowców, bardzo byłoby do życzenia widzieć także na wystawie płody przemysłu zwykłego, artystycznego z dzielnic austro-węgier i innych krajów, w tych gałęziach się odszczególniających.

Wysoki c. k. Rząd a mianowicie wysokie c. k. *Ministerstwo rolnictwa*, i wysokie c. k. *Ministerstwo handlu* przyrzekło swe poparcie temu przedsięwzięciu za wstawieniem się c. k. namiestnika kraju Br. Alesani'ego. Wysoki *sejm krajowy księstwa Bukowiny* w załatwieniu petycyi centralnego Wydziału towarzystwa rolniczego i bukowińskiej Izby handlowo-przemysłowej wydzielił znaczną subwencyą z funduszu krajowego na cel wystawy.

Porozumienie się z udział biorącymi na wystawie, zabezpieczenie środków pieniężnych dla funduszu wystawy i rozwiązanie niektórych pytań, tyczących się częścią programu wystawy, częścią organizacyi tejże zajęły tyle czasu, że centralny Wydział towarzystwa rolniczego ustąpić musiał z początkowo powziętego zamiaru urządzenia wystawy rolniczo-leśnej w Czerniowcach w roku 1885 a za zgodą c. k. Rządu postanowił urządzić wystawę w szerszym zakresie jako *wystawę rolniczą, leśniczą, przemysłu domowego, maszyn, tudzież przemysłu artystycznego w roku 1886.*

Na posiedzeniu komitetu centralnego towarzystwa rolniczego z dnia 27 listopada r. 1885, w którem brali udział także reprezentant rządu, radca *Józef Kochanowski* i reprezentant bukowińskiego wydziału krajowego c. k. Radca dom. Mikołaj br. *Mustatza*, omawiano i uchwalono program wystawy, projekt organizacyjny tejże, ustanowienie osobnej krajowej komisyi wystawy, tudzież regulamin dla komisyi wystawy.

Na odezwę centralnego towarzystwa rolniczego z dnia 28 listopada 1885 uchwaliła *rada głównego miasta Czerniowic*, na posiedzeniu z dnia 10 grudnia 1885 *oddać bezpłatnie* miejski ogród publiczny z przyległą doń miejską obszerną łąką na cele wystawy, *obywatelski oddział strzelecki* oświadczył swą gotowość oddania na tenże cel swojej strzelnicy, sali strzeleckiej i przyległego gruntu.

Dnia 14 grudnia 1885 r. odbyło się *pierwsze ukonstytujące się posiedzenie krajowej komisyi wystawy* pod przewodnictwem prezesa towarzystwa rolniczego, równocześnie prezesa komisyi wystawy, Eugeniusza de Styrcea, c. k. Radcy namiestnictwa, na którem to posiedzeniu przyjęto przez wydział centralny towarzystwa ułożony program wystawy, statut organizacyjny i regulamin dla komisyi wystawy.

Jako reprezentant rządu fungował c. k. Radca *Józef Kochanowski*, jako delegowany Wydziału krajowego pan *Mikołaj br. Mustatza* jako delegat rady miasta Czerniowic *p. Józef Gregor*.

Według regulaminu ukonstytuowała się krajowa komisya wystawy w *Prezydyum* złożone *z prezesa Eugeniusza de Styrtea*, c. k. radcy, prezesa towarzystwa rolniczego w księstwie Bukowiny;

Viceprezesa Dra Albina *Hammera* c. k, radcy dworu, dyrektora dóbr bukowińskiego gr. or. funduszu religijnego, viceprezesa towarzystwa rolniczego; *Jeneralnego sekretarza* Antonigo *Zachar*, radcy krajowego sekretarza towarzystwa rolniczego w księstwie Bukowiny; w *komitet administracyjny* a zarazem *wykonawczy* (przewodniczący p. Antoni *Kochanowski* rycerz na *Stawczanie*, właściciel większych posiadłości i poseł na sejm krajowy;) w *komitet budowy* (przewodniczący p. Antoni *Pawłowski* c. k. radca budownictwa;) w *komitet urządzający* (przewodniczący p. Eryk *Kolbenheyer*, c. k. profesor państwowej szkoły przemysłowej w Czerniowcach;) w komitet *przemysłowy* (przewodniczący p. F. K. *Langenhan*, prezes bukowińskiej Izby handlowo-przemysłowej.

Po przyjęciu jeneralnego projektu wystawy, zakreślonego przez radcę budownictwa p. Pawłowskiego, przystąpiono do wykonywania czynności. Pan K. A. Romstorfer, profesor c. k. szkoły przemysłowej w Czerniowcach, wygotował zarysy i plany na: *bramę tryumfalną, wejście do sali strzeleckiej, salę dla maszyn, pawilon dla przemysłu domowego, salę dla wystawy rzeczy rolniczych, pawilon dla urządzenia mieszkań, i salę meblową* i przyjął kierownictwo budowy przeważnej części budynków wystawy. Budowniczy p. *Leopold* przyjął na siebie wystawienie na placu wystawy kosztem wystawy stawianych budynków wraz z wielkimi stajniami. Stolarz p. T. Ihring podjął się wykończenia bramy, wejścia do sali strzeleckiej i pawilonów dla przemysłu i mebli. Ogrodnik uniwersytecki p Karol *Baner* i ogrodnik miejski p. A. *Piotrowski* przyjęli na siebie przeprowadzenie *zakładania ogrodów i dekoracyi wiejskiej* na miejscu wystawy, według projektu p. Banera, podczas gdy inżynier p. G. Issetscheskul kierował i przeprowadził według projektu własnego dekoracyą wszystkich za-

budowań wystawy oprócz pawilonu Dyrekcyi dóbr bukowińskiego gr. or. funduszu religijnego.

Wypracowanie całego *projektu umieszczenia* w oddziale przemysłowym prowadził c. k. profesor państwowej szkoły przemysłowej E. *Kolbenheyer* w uznania godny sposób poparty przez pp. *Zachert, Wicentowicz, E. Müller, Prof. Dr. Handl, Weiser, Ulrich,* podczas gdy oddział *przemysłu artystycznego, prace kobiece i szkół urządzał Dyrektor państwowej szkoły przemysłowej p. Józef Laizner, oddział gospodarstwa wiejskiego* zaś pan *de Ferro.*

Pomimo znacznej odległości miejsca wystawy Czerniowic od centrum państwa tudzież od punktów środkowych wysoko rozwiniętych czynności przemysłowych i industryi, okazał się ze wszech stron bardzo sympatyczny współudział i należy wymienić w tym kierunku działania reprezentantów wystawy: Alek. *Pinkus* z Wiednia, Mich. *Kubinyi* z Budapesztu, Maksym. *Jellinek* z Wiednia, Inżyniera *Trebbin* z Czerniowic.

Coraz liczniej nadchodzące zgłoszenia się z miasta Czerniowic, z księstwa Bukowiny, z Wiednia i Budapesztu, z Galicyi i innych krajów, postęp w przygotowaniach do urządzenia wystawy, rokowały komitetowi pomyślne powodzenie tejże i ośmieliły do najpokorniejszej prośby: *Jego c. i k. Mość Arcyksiążę Karol Ludwik raczy najłaskawiej przyjąć wysoki protektorat wystawy w Czerniowcach r. 1886* przez c. k. namiestnika kraju bar. *Alesani:*

Jego c. i k. Mość Arcyksiąże *Karol Ludwik* raczył najłaskawiej przychylić się do najuniżeńszej prośby, co uskutecznił odręcznem pismem, wystósowanym do c. k. namiestnika Bukowiny, bar. Alesani:

«Sprawia mi to osobliwszą przyjemność, że mogę przyjąć protektorat nad mającą się w przyszłym miesiącu odbyć w stolicy kraju Czerniowcach wystawą rolniczych i leśnych produktów, plonów ogrodowych, sadów i jarzyn, płodów przemysłu domowego z Bukowiny, maszyn i narzędzi rolniczych, leśnych i gospodarskich, jakoteż rzemiosła i przemysłu artystycznego.

Przy tej sposobności wyrażam nadzieję, że ta wystawa przyczyni się znacznie do podźwignienia i rozwoju wszystkich wymienionych gałęzi w kraju i chętnie jestem gotów przyczynić się wedle możności do powodzenia wystawy.

Wartholz, dnia 18 sierpnia 1886

Arcyksiążę Karol Ludwik m. p.

Komisya wystawy pospieszyła z wyrazem *uczuć wdzięczności i radości* w następującem piśmie dziękczynnem:

«Jaśnie W. Panie Namiestniku!

«Wielce uszczęśliwieni wiadomością przydzieloną komisyi wystawowej szacownem pismem J. W. Pana z dnia 21 sierpnia 1886 r. l. 667., że *Jego cesar. i król Mość Najjaśniejszy Arcyksiąże Karol Ludwik* najniżej uproszony *protektorat* mającej się dnia 5 września b. r. w Czerniowcach otworzyć wystawy rolniczej, leśniczej, rzemieślniczej i przemysłu artystycznego raczył najłaskawiej przyjąć, pospiesza komisya wystawy, przejęta uczuciem najgłębszej wdzięczności, z uprzejmą prośbą do J. W. Pana o wyrażenie *najpokorniejszej podzięki komisyi wystawy za to okazanie najwyższej życzliwości i łaski Jego ces. i król. Wysokości Najjaśniejszego Arcyksięcia Karola Ludwika i załączenie najszczerszej najuniżeńszej prośby: Jego ces. i król. Mość raczy najłaskawiej wystawę zaszczycić Swoją najwyższą obecnością,* w czem tak komisya wystawy jakoteż wystawcy zobaczą najhojniejszą i najpiękniejszą zapłatę swoich usiłowań i dążności: wedle sił starać się o podnoszenie dobrobytu kraju.»

Oby pod wysoką i dzielną opieką najjaśniejszego Protektora jakoteż silnej pomocy wysokiego c. k. Rządu i jego organów, stojące dzieło całemu krajowi wyszło na błogosławieństwo i pożytek, a każdemu z osobna, który się stawił do zgodliwego szlachetnego współzawodnictwa płodami swej pracy, swej pilności, swej wiedzy i umiejętności wyszło na cześć i pożytek.

Wystawa dzieli się na *siedm* głównych oddziałów z 34 grupami, następnie w wystawę *robót kobiecych* i szkół a mianowicie:

Na miejscu wystawy.

A. Gospodarstwo wiejskie i leśne, tudzież przemysł rolniczy i drzewa.

Grupa I. Wyroby i płody gospodarstwa wiejskiego i przemysł rolniczy, jakoto: 1. Zboże, rośliny oliwne i handlowe w kłosach ziarnach i łodygach. Rośliny pastewne. Rośliny bulwiaste. 2. Wyroby młynarskie. 3. Wódki i spirytusy. 4. Okazy chowu bydła i produkcye z nabiału. (125 wystawców).

Grupa II. Bydło chowu i tuczne (177 wystawców).

Grupa III. Konie (116 wyst.)

Grupa VI. Owce, trzoda chlewna, kozy, 24 wyst.

Grupa V. Drób wszelkiego rodzaju i tuczne ptactwo różnego gatunku. (17 wyst.)

Grupa VI. Pszczoły (żyjące pszczoły, ule miód) i produkta z wosku. (27 wyst.)

Grupa VII. Ryby (żyjące, konserwowane, narzędzia rybackie (— wyst.)

Wystawy w grupach II. do VI. są tylko czasowe t. j. tylko krótszy czas w ciągu wystawy potrwają.

Grupa VIII. Gospodarstwo leśne, ochrona leśna, technologia leśna, przemysł drzewny, polowanie, (23 wyst.)

B. Płody rodzime, górnictwo i budownictwo wiejskie Bukowiny.

Grupa IX. Płody rodzime i materyały budowlane z kopalń, kamieniołomów, pokładów glinianych, cement i materyały palne. (17 wyst.)

Grupa X. Produkcye górnictwa i budowy wiejsk., surowca, surowe materyały budowy wiejsk., żelazo lane i kute, modele i rysunki z dziedziny górnictwa i budowy wiejs. (2 wyst.

C. Uprawa ogrodów, owoców i jarzyn.

Grupa XI. Kwiaty wazonowe, rośliny z cieplarń i domowego hodowania, rośliny grządkowe, krzewy ozdobne, bukiety kwiatów, dekoracye ogrodowe. (7. wyst.)

Grupa XII. Szkółki drzew, uszlachetnione drzewka, owoce surowe, suszone, konserwowane, smażone owoce, grona, soki owocowe. (19 wyst.)

Grupa XIII. Jarzyny wszelkiego rodzaju surowe i konserwy jarzynne. (20 wyst.)

D. Maszyny do gospodarstwa wiejskiego i leśnego, tudzież narzędzia, materye pomocnicze do gospodarstwa wiejskiego i środki gospodarskie.

Grupa XIV. Maszyny i narzędzia do uprawy roli i zasiewu, do koszenia i żęcia siana i zboża, narzędzia do transportu, maszyny i narzędzia do młócenia i czyszczenia plonów, narzędzia do przyrządzenia paszy. Narzędzia melioracyjne. Przybory do gospodarstwa domowego. Maszyny i narzędzia służące do gospodarstwa leśnego, do uprawy drzew ogrodowych i owocowych (52. wyst.)

Grupa XV. Środki pomocnicze i artykuły potrzebne w gospodarstwie rolniczem, sztuczne nowozy, środki pastewne. (6 wyst.)

E. Podręczniki i literatura gospodarstwa rolniczego i leśnego.

Grupa XVI. Analizy, modele, plany, projekta, rolnicze i leśnicze książki do czytania i naukowe, karty, zarysy. (12 wyst.)

F. Przemysł domowy Bukowiny.

Grupa XVII. Wyroby tkackie i roboty ręczne z wełny, lnu, konopi, sukna, dywany, koce, torby, pasy, ręczniki, chustki na głowę, płótno. Kobiece roboty ręczne: hafty, koronki i t. d.

Grupa XVIII. Wyroby ze skóry różnego gatunku, pasy, rzędy na konie, futra, czapki.

Grupa XIX. Wyroby z drzewa, roboty bednarskie, koszykarstwo, rzeźbiarstwo.

Grupa XX. Wyroby przemysłu domowego z metalu i kamienia. Razem 1515 przedmiotów.

G. Oddział przemysłowy.

Grupa XXI. Okazy z przemysłu budowniczego i publicznych robót w dziedzinie komunikacyi (także budownictwo). (23 wyst.)

Grupa XXII. Wyroby metalowe: 1. Wyroby złote, srebrne, biżuterye, wyroby rytownicze i zegary. 2. Wyroby ślusarskie, kowalskie, rusznicze, nożownicze i t. d. 3. Wyroby blacharskie, kotlarskie, odlewarni dzwonów i t. d. 4. Maszyny i części składowe maszyn (o ile nie należą do grupy XIV.) motory dla przemysłu drobnego. 5. Instrumenta wszelkiego rodzaju, fizykalno optyczne, instrumenta muzykalne. (185 wyst.)

Grupa XXIII. Wyroby z minerałów nie zawierających metalów: 1. Okazy szklanne, 2. Okazy gliniane, 3. Wyroby kamienne (23 wyst.)

Grupa XXIV. Tkactwo: Wełna owcza, lny, wełna i jedwabie. 2, Wyroby powroźnicze, 3. Koronki, roboty szydełkowe i drutowe. (20. wyst.

Grupa XXV. Wyroby z innych materyi: 1 drzewa, 2 rogu, 3 szczeci, 5 dyktury, 6 papieru, 7 kauczuku i t. d. (124 wyst.)

Grupa XXVI. Przemysł rozmnażający: 1 Drukarstwo, litografia, nakłady gazet i książek. 2 Fotograficzne wystawy dla uzmysłowienia piękności przyrody, 3. Malarstwo szyldów. (14. wyst.)

Grupa XXVII. Produkta chemiczne. (35 wyst.)

Grupa XXVIII. Artykuły żywności. (60 wyst.)

Grupa XXIX. Odzieże: 1. wyroby krawieckie, 2. kuśnierskie, 3, szewskie, 4. kapelusznicze, 5. wyroby z pierza, włosów i sztuczne kwiaty. (57 wyst.)

W c. k. państwowej szkole przemysłowej.

Grupa XXX. Przemysł artystyczny a mianowicie: Zarysy jakoteż wykończone przedmioty. (26 wyst.)

Grupa XXXI. Przemysł artystyczny starożytnych zabytków: z klasztorów, kościołów, od szlachty kraju i t. d. (4 wyst.)

Grupa XXXII. Nauka przemysłowa, wszczególności prace uczniów państwowej szkoły przemysłowej w Czerniowcach i szkół dopełniających w kraju. (Seret i Radoc.) (Statystyka szkół przemysłowych.) (6. wyst.)

Grupa XXXIII. Zbiór wzorów dla przemysłu w Bukowinie: 1. Wystawa c. k. muzeum dla sztuki i przemysłu. 2. Wystawa muzeum technologicznego (z szczególnem uwzględnieniem mającej się założyć szkoły przemysłu drzewnego) 3. Wystawa w prywatnem posiadaniu będących a do tego celu służyć mogących przedmiotów przemysłowych. (5 wyst.)

Grupa XXXIV. Literatura przemysłowa (5 wyst.

Zbiorowa wystawa kobiecych robót ręcznych. (128 wyst.)

Zbiorowa wystawa szkół ludowych i średnich. (25 wyst.)

Razem 1245 wystaw.

MŁYN

urządzony na przemiał dzienny 12000 kilogramów.

Następujące ryciny, jako to: zarys, przekrój podłużny i dwa przekroje poprzeczne, przedstawiają plan młyna urządzonego wedle upodobania do młynarstwa wysokiego i pół wysokiego. Na tak urządzonym młynie uzyskać można największą wydatność mąki wyborowej (patrz str. 2, ryc. 1).

Młyn posiada parter, 2 piętra i podwyższony dach.

Jako motor służy turbina «Girarda» o otwartej skrzyni wodnej, która przy spadzie 2400 m m, tudzież 1500 litrach wody przepływającej na sekundę, posiada siłę 38 konną (patrz str. 2 i 3, ryc. 2 i 3).

Położenie komory turbinowej i połączenie z młynem, uwidocznionem jest w zarysie i przekroju poprzecznym. Również uwidocznionem jest położenie transmisyi.

Czyszczalnia zboża umieszczoną jest na dwóch piętrach górnych, w ten sposób odłączoną od młyna przez znakomite oszalowanie.

W czyszczalni zboża, znajduje się 1 elewator z aparatem do wlotu zboża, jedna maszyna skombinowana do czyszczenia zboża z podwójnym sitem Nr. 2., 1 szpicak średnicy 1260 m/m 1 elewator szpicakowy, 1 cylinder szpicakowy, 1 maszyna szczotkowa (patrz str. 3, ryc. 4).

We młynie umieszczone są: 3 walce do żubrowania patent Ganz i spółka, każda o 2 parach obok siebie leżących ukośnie karbowanych hartgusowych wałkach, mlewo zaś z każdego żubrownika osobno, wpada do aparatów służących do odsiewania. Następnie 2 składki, walcowa do mielenia i wymielania Pat. Ganza i spółki Nr. 17 o 3ch wałkach leżących po nad sobą, lecz mlewo z tych walców idzie na wspólny system odsiewaczy, 3 składki francuskich kamieni średnicy 1260 m/m. do wymielania dunstów i otrąb, mlewo zaś z każdego kamienia posiada własny system do odsiewania. Do przesiewania produktów mącznych służą 9 odśrodkowych machin do przesiewania (centrifugal-sichter) 11 cylindrów mącznych i dunstsorterów — a do czyszczenia grysików i dunstów 2 maszyny do kaszek pat. Karescha i 2 maszyny do dunstów pat. Secka.

Następnie młyn taki posiada maszynę do mięszania mąki i elewator

MŁYN

urządzony na przemiał 60000 kilogr. dziennie

Koła fachowe w Austryi są tego przekonania iż młyny na wielką skalę urządzone, zbudowane być muszą o 6ciu lub 7miu piętrach (patrz st. 4, ryc. 5 i 6).

Przedstawiamy zatem plan młyna, który prócz parteru, tylko dwa piętra posiada.

W ten sposób urządzone młyny zagraniczne konkurują produktem swoim z najlepiej urządzonymi młynami krajowymi.

ROZMAITOŚCI.

— W Ameryce urządzona ma być nieustająca wystawa, w której przyjąć ma udział cała Ameryka północna, środkowa i południowa. W dniu 4 marca 1889 r. kończy się stuletnia rocznica ustanowienia rządu w Stanach Zjednoczonych, a dnia 12-go października 1892, kończy się czterysta lat od czasu odkrycia Ameryki przez Krzysztofa Kolumba. Kongres Stanów Zjednoczonych postanowił, ażeby rząd związkowy zajął się urządzeniem wystawy. Waszyngton najlepiej się nadaje na miejsce wystawy. Czterystoletnia rocznica odkrycia Ameryki, dnia 12-go października 1892 r. odbywać się będzie z wielką uroczystością — i równocześnie w dniu tym nastąpi otwarcie wystawy. Spodziewają się, iż nie tylko prezydent Stanów Zjednaczonych Ameryki środkowej, cesarz Brazylii i generał - gubernator Kanady — lecz również i Włochy, gdzie się Kolumb urodził i Hiszpania, zkąd puścił się w podróż, przyczynią się do uświetnienia uroczystości. Podczas trwania wystawy w Waszyngtonie wzniesionym zostanie olbrzymi pomnik dla Krzysztofa Kolumba.

– Cynkwajs zamiast mąki. Zmiana tych dwu artykułów, tak niepodobnych do siebie była niedawno przedmiotem rozprawy sądowej. Rzecz się miała tak: pani Roza Sp. w Wiedniu zachorowała zaraz po spożyciu leguminy. Symptoma świadczyły o otruciu. Lekarz, którego zaraz przywołano, użył stosownych odtrutek (autworów;) chora w krótce wyzdrowiała a leguminę poddano rozbiorowi chemicznemu. Analiza okazała, że zamiast mąki użyto cynkwajsu, preparatu silnie trującego. Ponieważ pani Sp. wskazała kupca, u którego kupiła mąkę, wdrożono przeciw niemu i subjektowi śledztwo i oskarzono ich o przestępstwo przeciw bezpieczeństwu zdrowia i życia. Oskarzony kupiec tłómaczył się tem, że u niego w sklepie znajdują się 1/4 kilowe paczki mąki i cynkweisu w zupełnie równem opakowaniu a p. S. przez omyłkę subjekta otrzymała fałszywą paczkę. Podczas rozprawy odczytał sędzia orzeczenie miejskiego urzędu zdrowia, które tak się kończy: „Niezrozumiałą jest dla nas rzeczą. że przy robieniu leguminy nie odróżniono cynkwajsu od mąki; a tego już wprost pojąć nie możemy, jak taką leguminę można było jeść.

Sąd skazał kupca na karę 5 złr. subjekta — 3 złr. zwrot kosztów leczenia i nawiązkę.

— Wywóz mąki z Rosyi.

Jestto bardzo znaczący objaw, że w przeciągu kilku lat ostatnich zwiększył się znacznie eksport mąki z Rosyi. Wywóz idzie głównie na Odesę. W roku zeszłym wywieziono tedy 473,202 k. w 1884; 242,120 k. do Turcyi, Rumunii, Włoch i Grecyi.

Przemysł młynarski szczególnie sie rozwinął wskutek niskich zeszłorocznych cen zboża; do tego poczęto tam jeszcze budować młyny według najnowszych systemów.

Ceny mąki są dziś jeszcze wygórowane z powodu: 1) wysokich kosztów produkcyi, 2) drogich środków służących do transportu i manipulacyi, 3) wysokiego cła na węgle (które tu z zagranicy sprowadzają), 4) cła na worki jutowe.

Te wszystkie czynniki nie pozwalają dziś mące rosyjskiej występować skutecznie w konkurencyi międzynarodowej.

Wykazy statystyczne handlu rosyjskiego pokazują nam, że eksport był w r. 1885 o 374,000 cent. wiekszy niż w r. 1884.; ale co do wartości okazuje minus na 30,331,000 Rs. z powodu reakcyi, jakiej uległy ceny wszystkich prawie gatunków zboża. Największe różnice okazuje pszenica i owies. Pszenicy eksportowano 4,088,000 czel. więcej, owsa 3,862,000 mniej.

Cały wywóz tak się przedstawia:

Pszenica	14,066.000	11,370.000	15,459.000
Żyto	7,682.000	7,662.000	8,140.000
Jęczmień	4,983.000	4,241.000	4,495.000
Owies	10,029.000	10,147.000	6,285.000
Hreczka	190.000	184.000	246.000
Proso	27.000	36.000	19.000
Kukurydza	1,109.000	1,714.000	6,903.000
Fasola	383.000	324.000	296.600
Groch	43.000	30.000	21.000
Krupy	248.000	270.000	100.000
Jagły	12.000	9.000	3.000
Mąka pszenna	143.000	201.000	349.000
„ żytnia	96.000	71.000	148.000
„ inna	8.000	2.000	3 000
Otrąby	730.000	515.000	682.000
Suma	39.740.000	36,755.000	37,149.000
Wartość	349,845.000	310,381.000	280,050.000

Eksport rosyjski był więc w r. 1885 większy jak w r. 1884 mniejszy niż w r. 1883., co do wartości jednak bezwzględnie mniejszy.

Sprawozdania z targów zbożowych.

Warszawa 4 września. (Sprawozdanie tygodniowe o zbożu i produktach).

Temperatura w ubiegłym tygodniu była upalna i sucha a ztąd przyjazna robotom około żniwa. Deszcze wszelako byłyby dla ziemniaków i poźnych owoców bardzo pożądane.

Międzynarodowy handel zbożowy utracił w ciągu okresu sprawozdawczego pomyślny charakter, jakim był dotąd nacechowany. To osłabienie tendencyi przypisać należy tak trwale pięknej pogodzie jak i naturalnemu zupełnie naciskowi świeżego towaru. Ruch zniżkowy objawił się najpierw w Ameryce i znalazł chętne echo w całej Europie. Podczas gdy za ofiarowanie posiadaczy było coraz usilniejsze, konsumcya zachowywała się wyczekująco w nadziei uzyskania tańszych cen, przez co przebieg interesu był nader ospały.

Skreślony powyżej ruch ma w Ameryce tem większe znaczenie, że znaczny wzrost wysyłki trwa w dalszym ciągu, wyniosła ona 410,000 kwr., a wiec o 25.000 kwr. więcej niż w tygodniu zeszłym i o 275,000 kwr. więcej niż w roku ubiegłym. Zapasy kontrolowane powiększyły się o 1,464,000 busz. i są tylko jeszcze o 415,000 busz. mniejsze niż w roku zeszłym. Tendencya na rynkach angielskich mocniejsza początkowo, osłabła ku końcowi, jakkolwiek dowóz na rynki lądowe był mały a zaofiarowanie na wybrzeżu nieznaczne. Usposobienie jest stanowczo wyczekujące.

Zupełnie tak samo jak w Anglii i we Francyi usposobienie mocne początkowo, osłabło następnie; ceny mąki również spadły. jakkolwiek młynarze byli chętniejsi i większe czynili zakupy. Belgia i Holandya stosowały sie do ogólnego ruchu, z obu krajów dają się słyszeć użalania na brak wysyłki i mało ożywioną chęć kupna. Nad Renem obrót był mały, usposobienie ospałe, pomimo że zapasy znacznie sie zmniejszają, późniejsze dostawy są stanowczo zaniedbane. Sprawozdanie z Niemiec południowych jest jednobrzmiące, prawie usposobienie ospałe chęć sprzedaży przy małym obrocie przeważa. W Austro-Węgrzech wskutek zawikłań w Bułgaryi. ceny były początkowo wyższe przy ożywionym interesie, następnie, podobnie jak wszędzie tendencya zmieniła się zupełnie, ceny spadły, na

niektórych rynkach nawet bardzo znacznie. Interes na rynku berlińskim stracił bardzo dużo na ożywieniu, do czego niemało przyczyniły się stosunki polityczne na wschodzie. Najbardziej ucierpiała pszenica, której ceny znacznie spadły; dowóz żyta w towarze rzeczywistym umiarkowany; zbyt po nizkich cenach nietrudny. Żądania rosyjskie skutkiem zniżki w krajach konsumcyjnych ponownie sie nie opłacają, wiadomości o zbiorach brzmią jeszcze ciągle niejednolicie. zdaje się jednak, że rezultat będzie lepszy, aniżeli w ostatnich czasach przypuszczano.

Ceny skrajne miarodajnych rynków były:

		2 wrześ.	16 sierp.
New-York	Pszenica	0.88	0.89
	Mąka	3.00	3.00
Paryż	Pszenica	12.90	23.00
	Mąka	50.10	51.00
Berlin	Pszenica	152—170	152—170
	Żyto	125—133	125—134
Gdańsk	Pszenica	136	140
	Pszenica 136 pol.	92 114	pol. 93

Dowozy zboża na nasz targ w ciągu ubiegłego tygodnia były nieliczne, lecz i te wobec braku chęci kupna okazały się zupełnie dostatecznemi. Spokojny stan powietrza. niedozwalający młynarzom robić jakichkolwiek zapasów. tembardziej, że na obecne potrzeby każdy jest dostatecznie zaopatrzony. a przytem obniżenie sie notowań rynków zagranicznych zrobiło usposobienie niepewnem i wyczekującem. Tranzakcyj na wywóz nie dopełniono prawie wcale W takich warunkach przy bardzo trudnym zbycie pszenica straciła 15 kop. na korcu. w porównaniu z notowaniami zeszłego tygodnia; żyto zaś przy trochy lepszym pobycie zyskało na cenie drobnostkę, bo $2\frac{1}{2}$ kop. na korcu.

Ceny były nastepujące. za:

Pszenicę wyborowa od 6.30 do 6.60. białą od 5.85 do 6.30, pstrą i dobra 5.70

Żyto wybor. 4.50—4.80. średnie —.— 4.50.

Jęczmień wyborowy 3.75—4.00, średni —.—3.50.

Owies 2.50—3.—,

Grykę 4.00—4.50.

Groch cukrowy 8.—9.— fasolę 8.—10.—

Kaszę jaglana 1.— —1.20.

Olej rzepakowy —.— 3.90. lniany .—4.50.

*** Sprawozdanie o zbiorach w 1886 roku złożono przez delegatów różnych państw na międzynarodowym targu nasion przedstawia sie jak następuje:

(Przyjmując liczbę 100 jako zbiór średni)

	pszenica	żyto	jeczmień	owies
Austrya	$92\frac{1}{2}$	98	100	$107\frac{1}{2}$
Węgry	87	82	64	84
Prusy	95	87	97	102
Bawarya, Frankonia, Szwabia	101	100	107	112
Baden	85	80	85	100
Würtenberg psz. oz.	97	92	101	110
Würtenberg jara	101	—	—	—
Meklenburg	98	86	89	85
Dania	100	86	90	100
Norwegia i Szwecya	90	85	95	95
Włochy połud.	89	—	15	45
północne	125	—	—	100
wschodnie	100	—	—	—
środkowe	83	62	—	60
Szwajcarya	100	55	—	120
Holandya	90	85	—	112
Francya	85	80	100	110
Anglia i Irlandya	75	95	—	95
Rosya i Podole	60	48	70	95
Bessarabia	77	60	80	100
Królestwo Polskie	105	72	100	110
Chersoń i Jekaterynosław	60	90	120	120
Kurlandya	75	75	102	102
Estlandya	97	92	77	57
Rumunia i Mołdawia	85	90	65	70
Serbia	90	85	85	107
Egipt	90	—	50	—

*** (Ch. Bernstein w Jarosławiu. kor. oryg.) W sierpniu ogłoszone sprawozdania, opiewające że w ogóle zbiór zbożowy tegoroczny będzie mniejszy niż zbiór średni, wywarły haussę zbożową. którą i nasz targ został dotknięty.

Towar gotowy ma łatwą sprzedaż.

płaci się: pszenica Ia fl. 8.25 żyto fl. 6. jęczmień fl. 5.50, owies fl. 5., bób fl. 5.

CENNIKI MĄKI.

Młyny galicyjskie.

C. k. uprzyw. młyny parowe Maurycego Barucha w Podgórzu.

Mąka pszenna:

Nr.	0	1	2	3	4	5	6
złr.	17.90	17.10	16.70	16.30	15.90	14.40	13.50

Nr.	7	8	9
złr.	12.80	12.—	9.40

Czerwona,	otręby grube,	miałkie,	grysik pszenny
złr. 4.90	4.10	4.10	19.—

bez worków.

Cennik młyna parowego Gustawa Barucha w Podgórzu.

Mąka żytna:

Nr.	0	2
złr.	11	6.50

franco Podgórze.

Cennik młyna parowego Fogelstraucha i Wasserberga w Bieńczycach.

Ceny franco za rogatką bez zobowiązania. za 100 kilogr. z workiem brutto.

Mąka pszenna:

Nr.	0	1	2	3	4	5	6	7
złr.	18.40	17.90	17.30	16.60	15.40	14.20	13.30	12.50

Nr.	8	9
złr.	10.20	7.—

mąka czerw. 4.90 — otręby miałkie 4.50, grube 4.50.

Mąka żytnia:

Nr. 1. 2, 3 złr. 10.80

Młyn parowy J. K. Kirchmayera w Krzesławicach.

Mąka pszenna:

Nr.	0	1	2	3	4	5	6
złr.	18.40	17.90	17.30	16.60	15.40	14.20	13.30

Nr.	7	8	$8\frac{1}{2}$	$8\frac{3}{4}$	9
złr.	12.50	10.20	9.50	8.60	7.—

Młyny parowe Szancera i Lorda w Tarnowie.

Mąka pszenna:

Nr.	0	1	2	3	4	5	6
złr.	17.60	17.20	16.60	15.80	15.—	14.40	13.80

Nr.	7	8	9
złr.	12.20	9.80	7.—

Grysik stołowy. —	Otręby miałkie.	grube
złr. 18.—	4.40	4.—

Mąka żytna:

Nr.	1	2	3
złr.	11.—	10.—	6.—

Otręby złr. 4.60.

Młyny austryackie.

Pierwszy wiedeński młyn walcowy Vonwiller i S-ka w Wiedniu.

Mąka pszenna:

Nr.	0	1	2	3	4	5	6	7
złr.	18.10	17.50	16.80	16.—	14.90	13.90	13.40	12.60

Nr.	8	$8\frac{1}{2}$	$8\frac{3}{4}$	9
złr.	11.70	10.50	7.90	6.60

Otręby: złr. 4.30, grube 4.10.

Młyny czeskie.

Młyn parowy I. J. Daubeka w Brünnlitz.

Mąka:

Nr.	0	1	2	3	4	5	6
złr.	17.50	17.—	16.50	15.70	15.—	14.50	13.30

Nr.	7	8	$8\frac{1}{2}$	$8\frac{3}{4}$
złr.	12.30	11.80	10.80	8.50

Otręby złr. 4.80

Młyny węgierskie.

„Louisen", młyn parowy Towarzystwa akcyjnego w Budapeszcie.

Mąka:

Nr.	0	1	2	3	4	5	6
złr.	16.70	16.20	15.60	15.—	14.60	14.20	13.60

Nr.	7	8	$8\frac{1}{2}$	$8\frac{3}{4}$	9	10	11
złr.	13.20	12.60	11.60	9.20	7.—	4.50	4.20

AUTENTYCZNA LISTA

przywilejów świeżo ogłoszonych

w AUSTRYI i WĘGRZECH

wydana przez upoważnione od wysok. ministeryum handlu do ogłaszania katalogu patentów.

BIÓRO PATENTOWE

Ign. H. Palm (MICHALECKI i Sp).

w Wiedniu, Graben 26.

Ulepszenia do aparatu patentowanego, 8-go Sierpnia 1885, **do prania za pomocą pary z kondenzacyą i płukaczem** Fr. Grunert 12 sierpnia.

Aparat do otrzymywania słodkiej wody z wody morskiej lub słonej. James Weir 2-go sierpnia.

Nowe ogrzanie tłoków parowych. Wilhelm Schmidt 13 Sierpnia.

Elektryczna kolej. Siemens Halske 7 Sierp.

Nowa sieczkarnia. Franz Josef Kraus.

Nowa sieczkarnia (dla paszy). Ph. Mayfarth 29 Sierpnia.

Łuskacz do zboża. J. Hinterberger jr. 7 Sier.

Aparat sygnałowy elektryczny. Salomon Schisgall 7 Sierpnia.

Kit do pieców. Jan Henryk Bonner 7 Sier.

Sposób oczyszczania soku cukrowego. Karol Prochaska 2 Sierpnia.

NADESŁANE.

Do Pp. Ganz i S-ka w Budapeszcie.

Dostarczone nam przez Panów niedawno dwa walce obrączkowe (Ringwalzenstuhlung) Nr. 20 nie zadowoliły nas w pierwszych kilku tygodniach, co nas spowodowało oddać je Panom do dyspozycyi. Skoro jednak braki powstałe w skutek niedokładnego ustawienia zostały usunięte przez montera, posłanego osobno w tym celu z Pesztu, pracują rzeczone walce ku naszemu zupełnemu zadowoleniu, tak, że je nadal zatrzymujemy i skoro tylko nam na to miejsce pozwoli, jeszcze trzeci walec u Panów zamówimy.

Z szacunkiem

Maurycy Baruch

Gustaw Baruch m. p.

NADESŁANE.

OGŁOSZENIA.

Zdolni nadmłynarze, czeladnicy i pomocnicy młynarscy

znajdą odpowiednie umieszczenie w kraju lub za granicą za pośrednictwem Administracyi „Gazety Młynarskiej" w Krakowie, lub p. **Franciszka Schmelcera**, w Warszawie, Twarda Nr. 6, bez żadnego honoraryum.

Upraszą się W-nych PP. właścicieli młynów, potrzebujących personalu dla tychże, o zgłoszenie się pod adr.: Adm. „Gazety Młyn." w Krakowie, Grodzka 59.

Młyn amerykański

sztuczny

w Szczakowie w dobrym stanie, o dwóch złożeniach, 16 morgów ornego gruntu, 4 morgi łąk, 2 1/2 morgi lasu sosnowego i olszowego, tuż przy młynie położonych, 1 kilometr od kolei, jest do **sprzedania lub wydzierżawienia.** Cena ogólna złr. 9000.

Wiadomość w Adm. „Gazety Młyn.".

Nowo założony Zakład wyrobów kamieniarskich

ADOLFA HOCHSTIMA

w Krakowie

otworzył

przy ulicy Floryańskiej, L. 38.

sklep **gotowych robót kamieniarskich i rzeźbiarskich**, utrzymując tamże wielki zapas gotowych pomników z marmuru, granitu krajowego i szwedzkiego, syenitu i piaskowca, **kominków** marmurowych ozdobnych i pojedynczych, **kolumn** salonowych, **figur** gipsowych, kamiennych i terrakotowych na pomniki do kościołów, ogrodów i salonów, **umywalni, płyt** marmurowych białych kararyjskich i różnobarwnych do mebli, kas, kościołów i t. p.

Przyciski, popielniczki i rozmaite **drobiazgi galanteryjne** po cenach fabrycznych w formach artystycznie wykończonych.

Posadzki marmurowe, mozaikowe i cementowe, krzyże żelazne, ogrodzenia i latarnie grobowe.

Przyjmuję zamówienia na wszelkie **roboty kamien. budowlane** z piaskowca, wapienia lub granitu i **ozdób architektonicznych** z masy ogniotrwałej. — **Groby familijne** wykonywam podług własnych lub dostarczonych sobie projektów.

☛ Meblarzom i fabrykom przy większych zamówieniach udzielam odpowiedni rabat.

Ceny konkurencyjne nader przystępne.

Do sprzedania:

2 pary 3 piętrowych sztosmaszyn wiedeńskich.
1 griesputzmaszyna 3 kociołkowa patent Bühlman.
1 dunstputzmaszyna 1 kociołkowa tegoż systemu.
1 eureka Nr. 2 i 2 trieury młyńskie.
1 dunstputzmaszyna conus system Seck.
1 desintegrator do mielenia zboża zastępujący przy wymielaniu otrąb 3 kamienie francuskie, pochodzący z jednej z pierwszorzędnych fabryk europejskich.
1 kollergang, kompletny o 3 kamieniach kwarcowych.

Wszystko w dobrym stanie. — Ceny nizkie.

Wiadomość u Franciszka Schmelzera w Warszawie, Twarda 6.

Nadmłynarz,

który pracował w największych młynach parowych, mogący się wykazać chlubnemi świadectwami, poszukuje umieszczenia.

Bliższej wiadomości udziela Administr. „Gazety Młynar.".

Majątek ziemski DZIEWIĘCICE

w królestwie polskiem

z folwarkiem Zagórze 28 włók, 3 wiorsty od Działoszyc, stacya kolejowa Jędrzejów jest do sprzedania pod nader korzystnymi warunkami.

Bliższej wiadomości udzieli Administracya „Gazety Młynarskiej".

Administrator młyna,

który przez lat dwadzieścia pełnił ten obowiązek ku najlepszemu zadowoleniu w jednym z największych młynów galic., poszukuje odpowiedniej posady od 1-go sierpnia b. r.

Łaskawe oferty przyjmuje Adm. „Gazety Młyn." w Krakowie.

MASZYNA parowa 50—60 konna, mało używana, tudzież **2 kotły parowe,** bardzo mało używane są do sprzedania po cenie nader przystępnej. — Bliższych informacyj udziela Adm. „Gazety Młyn." w Krakowie.

KIEROWNIK

(Obermüller)

z wyższym uzdolnieniem i nieco praktyką w zakresie technicznym poszukuje zaraz kondycyi. Zgłoszenia uprasza się do Admi. „Gaz. Młyn." w Krakowie pod lit. Chyff. K. L. nadesłać. Niesemici mają pierszeństwo.

Nowy młyn amerykański, sztuczny,

położony w okolicy nie mającej żadnej konkurencyi, urządzony wedle najnowszego systemu, o sile wodnej 20-tu koni jest zaraz

do sprzedania

lub wydzierżawienia

pod bardzo korzystnymi warunkami.

Chęć kupna lub dzierżawy mający — zechcą się zgłosić do Administracyi „Gazety Młynarskiej" w Krakowie, pod lit. K. F., która wszelkich informacyi udzieli.

FRANCISZEK SCHMELCER

w Warszawie, przy ul. Twardej Nr. 6,

Reprezentant firmy „Bracia Izrael" w Wiedniu

utrzymuje na składzie

kamienie francuskie, saskie i czeskie.

Wszelkie machiny do czyszczenia zboża, kaszek i dunstów.

Przybory młynarskie j. t.: pasy, parcianki, gaze jedwabne, i wełniane, śruby do pasów, zapniki, oliwiarki itd.

Na składzie znajdują się walce Ganza i S-ki i innych systemów, oraz najlepsza szwajcarska gaza jedwabna i kamienie kryształowo-kwarcowe.

☛ **po cenach fabrycznych.** ☚

Mamy zaszczyt donieść niniejszem P. T. Odbiorcom, iż główną reprezentacyę dla Galicyi i Bukowiny dla sprzedaży naszych fabrykatów, a w szczególności

walców śrutowych do żubrowania zboża (Schrotwalzenstühle) i auflezunkowych (do wymielania)

oddaliśmy

Panu LEOPOLDOWI EPSTEINOWI

w Krakowie, przy ulicy Grodzkiej L. 59,

jako kierownikowi FILII fabryki wiedeńskiej maszyn i kamieni młyńskich

„BRACI IZRAEL".

Pan **Leopold Epstein** posiada zatem wyłączny przywilej dla sprzedaży naszych fabrykatów, tudzież skład komisowy walców, a wszelkie zamówienia obowiązany jest dostarczać po cenach fabrycznych.

Budapeszt w maju 1886.

Ganz i S-ka.

DRUKARNIA

J. F.

DRUK POPRAWNY.

CENY NAJUMIARKOWAŃSZE.

JÓZEFA FISCHERA

w Krakowie ulica Grodzka L. 71

(obok Zamku królewskiego)

przyjmuje wszelkie do zawodu tego odnoszące się roboty jak:

DZIEŁA, BROSZURY,

CZASOPISMA, OGŁOSZENIA,

KWITARYUSZE, CYRKULARZE,

ZAPROSZENIA ZARĘCZYNOWE i WESELNE

BILETY WIZYTOWE

CENNIKI,

RACHUNKI, KARTY ADRESOWE, KOPERTY

i NACZÓŁKI na LISTY etc.

w języku polskim, niemieckim, francuskim i hebrajskim.

WYPOŻYCZALNIA KSIĄŻEK

polskich, niemieckich i francuskich.

SKŁAD PAPIERU. SKŁAD KOPERT.

Odpowiedzialny redaktor: Karol Kowalski. Właściciel i wydawca: Leopold Epstein.

W Krakowie. — Czcionkami drukarni Józefa Fischera (obok zamku król.). — 1886.